

JOAN F. MIRA

“I no és cap broma: els estudiants de l’ENA (la famosa Escola Nacional d’Administració, el centre de la qual a París sembla una caserna imperial, d’on ixen ‘les énarques’, els grans càrrecs de la gestió pública o privada) inauguren el curs d’uniforme, amb espasa i bicorni, formats militarment al pati de l’escola”

Napoleonisme

Si vostès tenen la curiositat de visitar un d’aquests dies el museu del Louvre, com vaig fer jo la setmana passada, observaran que l’exposició extraordinària que els proposa la culta institució, amb cartell enorme i amb tota l’exaltació del cas, és dedicada a la consagració de Napoleó emperador. El quadre famós de David n’és la peça central, evidentment: aquella tela descomunal on l’homenet estirat i solemne, vestit amb túnica incongruent i coronat de llorer, es posa ell mateix la corona per no haver-la de rebre de mans de ningú, ni tan sols del pobre papa de Roma que ell havia obligat a acudir a París com a mostra forçada de submissió. Napoleone Buonaparte, fill de l’illa de Còrsega quan no era encara francesa, patriota cors en la seua primera joventut, va aconseguir en pocs anys, a còpia d’acumular batalles i victòries, convertir-se en l’hereu de la revolució, en primer cònsol d’un imperi reinventat, i finalment en emperador no solament de França sinó de mig Europa, *père de la nation*, restaurador de la religió (en el quadre apareix rodejat de bisbes amb mitra, bàcul i capa pluvial, tota l’arcaica jerarquia), difusor de codis civils i molt més que civils, ideal de no sé quantes llibertats, portador de la glòria de França, i en definitiva creador i fundador d’allò que ara coneixem com República Francesa. Una república que, si bé es mira, no és tant resultat de la revolució de la qual fa quinze anys van celebrar el segon centenari, sinó de l’imperi napoleònic del qual celebren els dos segles aquests dies. Vull dir que França ha estat durant dos-cents anys, i és encara, l’estat més monàrquic d’Europa, el més militar i el més amant d’allò que van ser en definitiva els anys de Napoleó: exèrcits, uniformes, mariscals, generals i batalles. Si en comptes d’entrar al gran pati del Louvre ens quedem a la banda de fora, observarem, per començar, que tota la llarga façana exterior està ocupada per un seguit d’estàtues, no dedicades als mestres de les arts, les ciències i les lletres, sinó als generals dels exèrcits imperials, tots de gran uniforme, amb sabre i bicorni, i amb el gest altiu. Aquestes ales de l’actual museu són en realitat un afegit del temps de Napoleó III, emperador molt més grotesc i ridícul que el seu avantpassat, però igualment amant de conquestes, d’uniformes espectaculars, de cerimònies militars i de monuments a la glòria de les armes. París n’està tot ple. Com està ple d’arcs triomfals dedicats a les batalles de Lluís XIV, en les antigues portes que ara es troben als Grands Boulevards, la culminació dels quals és el famós Arc de Triomphe de l’Étoile —cobert per dins amb els noms dels grans llocs de les armes de Napoleó—, que és el centre emblemàtic de les glòries de França i de la desfilada del 14 de juliol, dia de l’inici d’aquella estranya revolució que acabà militaritzant tan profundament la història, la vida i l’administració pública del país.

Sense eixir de París, el visitant pot mirar atentament els noms dels ponts del Sena, de les estacions del metro, dels carrers i les places, i trobarà que gran part dels més importants tornen a repetir noms de batalles o de generals, Iéna, Rivoli, Kléber, Hoche, Wagram, Sebastopol o Austerlitz. Napoleó va convertir tot el país en la reproducció d’una immensa caserna, tenia un concepte militar i jeràrquic de l’administració de l’estat, i un amor immoderat pels uniformes. Els regnats de Louis-Philippe o del segon Napoleó, les repúbliques successives, han mantingut intactes aquells principis i aquella passió. I no és cap broma: els estudiants de l’ENA (la famosa Escola Nacional d’Administració, el centre de la qual a París sembla una caserna imperial, d’on ixen *les énarques*, els grans càrrecs de la gestió pública o privada) inauguren el curs d’uniforme, amb espasa i bicorni, formats militarment al pati de l’escola. I els prefectes, que en la pobra imitació espanyola es van dir governadors civils, porten en els actes oficials uniforme d’estil militar amb gorra i galons. Facen només el petit esforç d’imaginar François Mitterrand, el primer i fins ara únic president socialista de la república, vestit amb la casaca de Napoleó i amb la mà sobre el ventre, i comprovaran que no dic cap mentida.